

Серединська О.

ст. гр. Ф-31

Науковий керівник: к.е.н., доцент Іванечко Н. Р.

Тернопільський національний економічний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

На сьогоднішній день майже у кожному місті України актуальною є проблема низької якості транспортного обслуговування населення. До недоліків громадського транспорту можна віднести такі: недотримання розкладу руху на транспортних маршрутах, збільшення часу на транспортування з одного місця в інше, зростання вартості проїзду, низький рівень безпеки та комфортності перевезень, культури водіїв щодо обслуговування пасажирів, екологічності послуг тощо [2].

Немало важливою є якість самого транспорту, який є дуже часто застарілим, зношеним й потребує оновлення. Усе це спричиняє незадоволеність громадян, адже вартість квитків зростає, а якість надання послуг залишається незадовільною [1].

Сучасний громадський транспорт, перш за все, повинен надавати жителям країни транспортні послуги лише високої якості. Визначальним критерієм якості, який повинні враховувати надавачі транспортних послуг, є час, витрачений на поїздку.

Серед причин нестійкого графіку руху громадського транспорту може бути проблема заторів на дорогах. В країнах Європейського Союзу існує практика запровадження так званих «smart traffic lights», що являють собою мережу розумних світлофорів, які власноруч приймають рішення стосовно того, включати зелене світло чи червоне і на який час. Проблемні дороги поділені на ділянки, на кожній із яких встановлені комп'ютери із камерами та радаром для нагляду за рухом автомобілів у реальному часі. Сигнали, які надходять з них, обробляють комп'ютери, які, у свою чергу, обмінюються інформацією між собою по усій дорозі, вирішуючи, скільки разів й як надовго потрібно включати сигнали світлофорів, зважаючи на інтенсивність руху. Усе це роблять, щоби запобігти дорожнім заторам.

До прикладу, у Швеції не прийнято використовувати автомобіль кожного дня. Натомість усі користуються автобусом, трамваєм, метро, а автомобіль здебільшого використовують для поїздок за місто. Також у країні, запровадили платні дороги, і якщо водій їде у години пік на авто до центру міста, він повинен оплатити таку поїздку. Як наслідок, у центрі Стокгольму у години пікового навантаження число заторів зменшилося на 25%, а використання громадського транспорту зросло на 50% [3].

Для удосконалення графіку руху можна використовувати у кожному транспортному засобі GPS, який би контролював їхнє переміщення й акумулював би цю інформацію на спеціально встановлених табло на кожній

зупинці, й відомості автоматично оновлювалися би щодакілька хвилин. Існує й проблема, пов'язана із недотриманням графіку самими водіями. Для дотримання розпорядку потрібно запровадити певні штрафи, які би спонукали водіїв їздити згідно із графіком. Для стимуляції штрафи повинні бути не мінімальними.

У багатьох країнах, зважаючи на комфортність пасажирів, прагнуть максимально знизити вартість проїзду у громадському транспорті, у деяких країнах проїзд є безкоштовним. В Україні ж вартість квитків зростає й при цьому якість надання транспортних послуг не покращується. Потрібно запроваджувати менш затратний громадський транспорт, а саме – збільшувати кількість електротранспорту, адже вартість проїзду у ньому здебільшого дешевша.

Високий рівень викидів шкідливих речовин в атмосферу, низький рівень комфорту є залежним від технічного стану транспортних об'єктів інфраструктури міста. Приватним власникам потрібно оновлювати застарілі автівки. Згідно з постановою Кабінету міністрів України перевізники зобов'язані оновлювати автопарк, виводити на лінії транспорт для перевезення осіб з інвалідністю, повинна бути спрощена процедура подання документів і поступовий перехід на електронну систему конкурсів. Це направлене на покращення безпеки та якості перевезень, створення належних умов для людей з інвалідністю [4].

Для підвищення культури водіїв можна запровадити сервісні центри, де би пасажирів могли залишити відгуки й оцінити якість перевезень на різних маршрутах. За допомогою рекламних оголошень можна ознайомити користувачів громадського транспорту, де і як вони можуть залишити свої відгуки. Для перевізників варто проводити тренінги, навчати нормам поведінки під час перевезення пасажирів, правилам ввічливості, способам уникнення провокацій. Користувачам громадського транспорту слід із повагою ставитися до водіїв і інших пасажирів. На жаль, можна часто зустріти, як люди неввічливо ставляться один до одного у громадському транспорті [5].

Підвищення привабливості громадського транспорту призведе до того, що більше число водіїв зможе відмовитися від особистого автомобіля, як мінімум, для міських поїздок. Крім того, необхідно реформувати підхід до використання громадського транспорту, вибір форм міської інфраструктури має бути на користь стійких та екологічно безпечних варіантів.

Застосування міського електротранспорту дозволить істотно поліпшити екологічну ситуацію у великих містах. До ефективних прикладів електричних видів міського транспорту належать: трамваї, міські електрички, тролейбуси, електричні автобуси і системи громадського прокату електромобілів.

Аналізуючи вплив транспортних викидів на навколишнє середовище бачимо, що хімічне та шумове забруднення здійснює величезний негативний вплив на здоров'я людини, природу і клімат. Викиди оксиду вуглецю, оксидів азоту, діоксиду вуглецю, двоокису сірки, бензолу, озону, а також дрібнодисперсійних твердих часток у повітря призводять до захворювань

серцево-судинної, дихальної та нервової систем людини. Шум, створюваний транспортом, веде до погіршення роботи серця й провокує проблеми нервової системи. Усе це засвідчує необхідність вжиття заходів з поліпшення екологічного стану міст, зокрема, через застосування політики сталого розвитку транспортних систем [6]. Можна зауважити, що поведінка споживачів транспортних послуг змінюється, зростає число тих, хто готовий поступитися певним комфортом для збереження довкілля [7].

У підсумку можна зазначити, що однією із запорук сталого розвитку міст України є удосконалення систем громадського транспорту з урахуванням вимог сучасності. Пріоритет розвитку міського пасажирського транспорту повинен бути спрямований на досягнення високої економічної, соціальної ефективності роботи вітчизняних транспортних підприємств та забезпечення екологічної безпеки міст.

Список використаних джерел

1. Гнедіна К.В. Громадський транспорт в містах України: проблема якості транспортних послуг. URL : <http://www.confcontact.com/2009kach/gnedina.php>
2. Ільчук В.П., Базиліук А.В., Хоменко І.О. Організаційно-економічні засади реформування міського пасажирського транспорту. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 1. С. 42-49
3. Як перемогти затори на дорогах? Досвід закордонних столиць. URL : <https://rubryka.com/article/peremogty-probky-na-dorogah/>
4. В Україні стартувала кардинальна реформа автобусних перевезень: головні нововведення. URL : <https://prm.ua/v-ukrayini-startovala-kardinalna-reforma-avtobusnih-perevezen-golovni-novovvedennya/>
5. Правила надання населенню послуг з перевезень міським електричним транспортом// Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 року № 1735.
6. Вплив транспорту на екологію міста. Аналіз та стратегії для України URL : http://climategroup.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/transport-ukr4_small.pdf
7. Іванечко Н.Р. Особистість і поведінка споживача транспортних послуг: монографія / за заг. наук. ред. Т.М. Борисової, Г.Л. Монастирського. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 220 с. URL : http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/37699/1/%21%21%21Monograf_2019_Tema.pdf#page=60 (дата звернення: 22.04.2020).